

IN MEMORIAM

Csornay Richárd (1903. X. 24.–1984. V. 15). A Madártani Intézet alapítása után tíz esztendővel született. Gimnazista kora óta a madártan szerelmese, Verbászon *dr. Nagy Jenő* tanítványa. Zágrábban szerzett gyógyszerési oklevelet, s az 1930-as évek óta haláláig kapcsolatot tartott a Magyar Madártani Intézettel. Tanulmányait jórészt az Aquilában közölte, a faunisztika és ökológia iránt érdeklődött. 1950–52 között a készülő Peterson et al. Európa madarai c. határozókönyvhöz a jugoszláviai adatokat ő gyűjtötte össze. Munkásságát elsősorban a jugoszláviai Vajdaság madárvilágának faunafeltáró kutatása fémjelzi. Emlékére alakult Szabadkán 1987-ben a Csornay Richárd Ökológiai Egyesület, és a Ludas-tavi Madárvárta is az ő szellemében végzi kutatásait. Halálával a madártani tudomány egyik hosszú, eredményes munkásságot hátrahagyó kutatóját gyászoljuk.

Dombay Ernő

Dr. Sc. Prof. Ferienc Oszkár (Cerovo, Szlovákia 1905. VII. 8.–Pozsony, 1987. VII. 17.) Tanulmányait a prágai Károly Egyetemen végezte (1928). Középiskolai tanár Rimaszombaton és Zólyomban, majd 1940-ben meghívják a Pozsonyi Természettudományi Egyetem állattani tanszékére. Itt tevékenykedett vezetői beosztásokban több mint három évtizeden át, 1973-ban bekövetkezett nyugdíjazásáig. A szlovák tudományos madártan megalapozása Ferienc professzor érdeme. Schenk (*Fauna Regni Hungariae, Aves*) adattárát kibővítve ő írta meg 1941-ben az első jelentősebb munkáját Szlovákia madarairól, az *Avifauna Slovenskat. Ornitológiai tevékenységének szintézise: Szlovákia madarai (Vtáky Slovenska)* két kötetben és kiadásban jelent meg 1964–65-ben, majd 1977-ben több mint ezer oldalon. Ferienc professzor munkássága úttörő és maradandó jellegű. Elhunytával egy alkotókorszak zárult a szlovák ornitológiában.

Dr. Stollmann András

Dr. Tapfer Dezső (Nagyvárad, 1927. XI. 13.–Budapest, 1989. VII. 24.) Egyetemi tanulmányait 1946–51 között végezte a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Karán. Ugyanitt szerzett oklevelet is, majd 1960-ban gyógyszerészdoktor lett. 1952-től több mint 30 éven át dolgozott a

SOTE Közegészségtani és Járványtani Intézetében, ahonnan 1987-ben egyetemi adjunktusként ment nyugdíjba. Oktatta az egyetemi hallgatókat és emellett mikrobiológiával, parazitológiával, levegő-egészségügyi kérdésekkel és madártannal is foglalkozott. A Magyar Madártani Intézet külső munkatársa és a Magyar Madártani Egyesület alapító tagja. Haláláig tagja az egyesület választmányának is. Főként madárfaunisztika és ökológia érdekelte. Ezen belül is elsősorban a ragadozó madarak életével, előfordulási viszonyaival foglalkozott (kaba- és kerecsensólyom, vörös- és barnakánya, parlagi sas, kékvércse), de vizsgálatokat végzett egyes madárfajok radioaktív szennyezettségére vonatkozóan is. A Keleti-Bakony madárvilágának ismert kutatója volt, de megfigyelési területei közé tartozott a Pilis, a Vértes és a Börzsöny hegység is. Mintegy 25 madártani tárgyú cikke és tanulmánya jelent meg. Hosszú és súlyos, nagy türelemmel viselt betegség után hunyt el.

Dr. Győry Jenő

Georges D. Vasiliu (Dobrogostea, Románia, Arges m. 1908. V. 5.–Pitesti, Románia 1989. VII. 7.). Egyetemi tanulmányait Bukarestben és Jénában végezte, utóbbi helyen doktorált. Hidrobiológusként indult, kezdetben Helgoland, Frankfurt a. m., Traismauer, Nápoly, Monaco, Párizs és Bécs múzeumaiban és kutatóintézeteiben szerezte meg sokoldali felkészültségét. A hidrobiológia mellett a gerinces kutatás, elsősorban a madarak is foglalkoztatták. Kiváló szervezőtevékenységét fémjelzi a neki köszönhető constantai hidrobiológiai laboratóriumban elindított tengerbiológia-kutatás. Vadbiológiával is foglalkozott, ő hívta életre a Notationes Biologicae-t, Romániának az első biológiai folyóiratát. Főművei az 1939-ben megjelent *Vertebrata Romaniae* c. rendszertani katalógus, 1940-ben a L. Rodewalddal közösen írt, elterjedési adatokat is tartalmazó madárhatározója, az 1968. évi *Fauna Vertebratica Romaniae* (C. Sovával társszerzőként) s ezzel majdnem egy időben a *Systema Avium Romaniae*. Munkásságának elismerése az akadémiai tagság és számos külföldi tudományos társaságban viselt tagsága is. Köztiszteletnek örvendő, népszerű tudóst búcsúztatunk távozásával.

Stefan Kohl István

Lorenz és Tinbergen

Természettudományunk két nagy névvel lett szegényebb. Konrad Z. Lorenz (1903–1989) és Nikolaas Tinbergen (1907–1988), mindketten ornitológusként indultak és mindketten az etológia alapítóiként osztották meg a Nobel-díjat *Karl von Frisch*-sel.

Lorenz egy híres sebész fia, Bécsben született, de a kis alsó-ausztriai, Duna menti Altenberg falucskában nőtt fel és ott töltötte élete utolsó éveit is. Noha Konradot is orvosnak szánták és meg is szerezte az orvosi diplomát, a szülei egyáltalán nem bánták, hogy pendelyes gyerekkorától kezdve állatokat tartott házukban és kertjükben. Mint Lorenz maga írja egyik legutolsó

könyvében, 7 éves korától haláláig a vadludak szerelmese volt, de az elején azért inkább bagollyá szeretett volna változni liba helyett, „mert azt nem küldik ágyba szülei, ha este besötétedik”. Az orvosi diploma mellett állattanból is ledoktorált, a kettős tanulmányok eredménye az egyik első kimagasló műve lett, a vadrécék párosodási táncainak összehasonlító elemzése, és a rokonsági fokuknak ebből való levezetése, tehát etológiára alapozott leszármazásséma (családfa), amelyet az összehasonlító morfológia mintájára készített el. Ehhez a műhöz atyai barátjától, a berlini állatkert biológus kutatójától, *Oskar Heinroth*-tól kapott inspirációt. *Lorenz* másik kimagasló fiatalkori műve a társas élet viselkedésformáinak kielemezése: a szelíd csókáit meg hollóját már diákkorától rendszeresen megfigyelve szét tudta választani bennük az öröklött és tanult magatartás egységeit.

A *Lorenz* és *Timbergen* munkásságát megelőző időben az állatok magatartása nem a biológusokat, hanem az úgynevezett állatpszichológia művelőit érdekelte, főleg abból a szempontból, hogy tanulékonyosságuk mennyivel marad az emberé alatt. Ide irányuló kísérleteik alanyai többnyire a laboratóriumi háziállatok voltak. Az etológusok figyelmét a természetes viszonyok között élő, „vad” állatok vonzották, noha állatkerti megfigyeléseik és kísérleteik is sok új meglátással jutalmazták meg őket.

A valamivel fiatalabb hollandus, a hágai születésű *Timbergen* is intellektuális családból származott. Bátyja, *Jan Timbergen* Nobel-díjas nemzetgazdász; öccse, *Lukas*, kiváló madárökológus, a „specifikus kutatási kép” konceptusnak sajnos fiatalon elhunyt felfedezője. *Niko Timbergen* első dolgozatai közül említésre méltók a kabasólyom és a gyöngybagoly ragadozási módjának elemzését tárgyaló művek. Az ásódarázs (*Philanthus triangulum*) lárva nevelési magatartásáról és orientációjáról írt disszertációját és későbbi műveit én annak idején úgy faltam, mintha detektívregények lettek volna, nem tudva letenni őket. Doktorátusa és esküje után tüstént elhajózott mátkájával egy sarkvidéki expedícióra – a mézeshetek eredményei a grönlandi víztaposó meg a hósármány magatartásáról szóló terjedelmes dolgozatok lettek. Ezután a leydeni egyetem adjunktusaként a tuskéspikó nászával foglalkozó kísérletei már világhírűvé tették *Timbergent*. (Erről a halról jóval később egy bájos gyerekkönyvet is írt, saját gyermekei számára.)

1936-ban *Lorenz* Leydenbe utazott ismerkedésre. *Lorenz* látogatását *Timbergen* Altenbergben vizonozta. Ott agyalták ki, közösen, azt a híressé vált kísérletet, amikor a tyúkudvar feletti ruhaszárító kötélre egy héja kartonmodelljét erősítették: amikor előre húzták, a kislibák riadtan bújtak el a hosszú farkú, buksi fejű héjasziluett láttára. Amikor visszafelé húzták, a modell a repülő liba durva hasonmása lett, és a kislibák ügyet sem vetettek rá. A következő években mindketten, sokszor együtt tárták fel az etológia ma már klasszikussá vált alapjelenségeit, a kulcsingert, „bevésést”, reakcióláncokat, az öröklött kiváltó mechanizmust, a magatartás spontán jellegét, valamint az ösztön és tanulás integrációját. A két kutató beállítottsága szinte pontosan kiegészítette egymást. *Timbergen* a teoretikust találta meg *Lorenzben*, ez a kísérleti biológust *Timbergenben*. Egy életre szóló barátságot kötöttek, amit csak a hitleri évek eseményei zavartak meg átmenetileg.

Tinbergent mind jobban lekötötték a terepen való kísérletek, a pikó után a heringsirály lett a fő vizsgálati állat. Kielemezte az ösztön újradefiniálásához szükséges, az ösztönös (öröklött) és tanult (tapasztalatra épített) viselkedést elkülönítő jellemvonásokat. *Tinbergen* tézise, hogy az etológia az állatok viselkedésének biológiai módszerekkel való tanulmányozása – ezt a tézist meg kellett védenie már egy korai, 1938-as amerikai meghívás alkalmával szemtől szembe az ottani állatpszichológusokkal. A háború alatt részt vett az ellenállásban, a németek internálótáborba vetették; kiszabadulva, 1947-ben Oxfordba, Angliába hívták professzornak, ott is maradt 1975-ben történt nyugalmaztatásáig. Oxfordban kapcsolatba került *David Lack*-kal, az evolúciós madárökológia megalapítójával. Innentől *Tinbergen* figyelme is kiterjedt a viselkedéstan evolúciós és adaptációs aspektusára; tanítványait többek között erre az irányra állította be. Ezek – *Desmond Morris*, *Martin Moynihan*, *Esther Cullen*, *Robert Hinde* és mások – azóta maguk is neves kutatók lettek.

Lorenz karrierje a német birodalomban (Ausztria annektálása után) a königsbergi pszichológiai katedrában csúcsosodik ki. Mint önmaga írja: *Emmanuel Kant* cipőjébe kellett lépnie! Amikor a Vörös Hadsereg Kelet-Poroszország határaihoz ért, *Lorenz*et behívták a frontra, katonaoorvosnak, ott került hadifogságba. A fogolytábor barakkjában egy seregélyfiókat szerzett, megfigyeléseiről írt naplója nyomán felfedezték: hazaküldték Ausztriába! Itt állás nélkül tengődött, de felesége (gyermekkori játszótársát vette el) ösztönzésére megírta a világhírű, népszerű könyvecskéjét, *Salamon király gyűrűjét*. 1956-ban az újjáéledő német tudományos világ *Lorenz*nek megfelelő helyet biztosított, a Max Planck Intézet égisze alatt saját laboratóriumot kapott a Boden-tó mellett, valamint egyetemi tanszéket Münchenben. Itt tanítványok serege figyelte a vadludakat, a professzor pedig írta a könyveket, egyiket a másik után, az állatok magatartásából leszűrt tapasztalatokat az emberre is alkalmazva. *Lorenz* különösen azt a tézist dolgozta ki, hogy nem tud olyan állatpopulációt, ahol egy csoport a másik, rivális társadalom teljes kiirtását szorgalmazza: az ember azóta vált az ember farkasává, mióta nem puszta kézzel, hanem mind kifinomultabb fegyverekkel öli embertársát.

1973-ban érte el a két neves, megőszült kutató a világ elismerésének csúcspontját. A müncheni német *Karl von Frisch*-sel együtt, hármuk között megosztva, megkapták az *orvosi* Nobel-díjat, azzal az indokolással, hogy az általuk alapított etológia egyúttal az ember viselkedésének kutatását is új alapokra fektette.

Lorenz professzort nemzetközi kongresszusok alkalmával ismertem meg: a nagy szakállú, megtermett, tiszteletet parancsoló hangon beszélő professzornak csak a szeme csillogása árulta el, hogy belül, magas kora, megtisztelő szerepe mögött örökké az a madarászgyerek maradt, aki voltaképpen liba szeretett volna lenni.

Tinbergent legjobban az egyik népszerű könyve címével jellemezném: *curious naturalist*, vagyis kíváncsi természetbúvár volt világéletében. A 60-as években meglátogatott és elvittem a hallgatóim madárszigetére, a Csendes-óceán mellett. A sirálytanyához evezve, a madarak vészkiáltozva keringtek a

fejünk felett, és *Niko* barátom hangos örömujjongásba tört ki: felfedezte, hogy az ottani nagysirályfaj (*Larus glaucescens*) vészkiáltozása csak annyira különbözött az atlantikus heringsirályétól, mint az ő hollandus idiómája mondjuk a némettől vagy dántól. Szinte gyerekesen örült, hogy megértette az ismeretlen sirály nyelvét! A következő napi előadásában, bevezetésül, az első dia egy nagy szürke bestiát mutatott, két óriási, fenyegető szemmel pislogva a hallgatóságra egy rejtekhely mögül. A következő diában a „bestia” teljes magasságában jelent meg: nem volt más, mint egy békésen legelésző elefánt hátulsó fele, amire két nagy fekete kört festettek! Így vezette be a jel-stimulus fogalmát a dinamikusan hadonászó, harsogó hangú professzor. Azt az előadást sohasem fogják a hallgatóim elfeledni, mint ahogy az ornitológus-, etológus- és pszichológusvilág sem fogja elfeledni, sőt *Darwin*-nal egy helyütt fogja emlegetni e két kimagasló egyéniséget, akik most jól végzett munka után itthagytak bennünket, hogy madarainkat megfigyelve tovább műveljük az általuk megalapozott etológiát.

Prof. Dr. Udvardy Miklós

BEJELENTÉSEK – ANNOUNCEMENTS

ÚTMUTATÓ

az Aquila számára készülő dolgozatok összeállításához

Az Aquila, a Magyar Madártani Intézet (Környezetvédelmi Minisztérium Madártani Intézete) folyóirata évente egy alkalommal jelenik meg. Az évkönyv elsősorban magyar vagy közép-európai vonatkozású dolgozatokat fogad el, ha azok az előírt feltételeknek megfelelnek, de esetenként magyar kutatók külföldi vonatkozású anyagának is helyet biztosít. A folyóirat eredeti, máshol még nem publikált, színvonalas, tudományos igényű ornitológiai tárgyú cikkeket, dolgozatokat közöl. Elsősorban a hazai madártani kutatások legfrissebb és legkiemelkedőbb eredményeinek bemutatását tekinti céljának és feladatának, és ezen belül is azokat a szakterületeket részesíti előnyben, amelyek a hazai természetvédelmi célkitűzések megvalósítását eredményeikkel segítik. Az Aquila az ornitológián belül a módszertani, őslénytani, ökológiai, ökofaunisztikai, etológiai, ornitogeográfiai, alkalmazott ornitológiai és madárvédelmi kutatások fóruma kíván lenni. A madártani szakterületen belül nem vállalja fel a kifejezetten morfológiai, szisztematikai, fiziológiai és faunisztikai jellegű dolgozatok közzétételét, ellenben helyet biztosít olyan rövid faunisztikai közleményeknek, amelyek állatföldrajzi szempontból jelentős adatokkal gazdagítják madártani szakirodalmunkat.

Az évkönyv magyar és angol nyelven közöl szakcikket, esetenként azonban – ha ezt például földrajzi vonatkozások indokolják – német nyelven is bemutatja az elfogadott dolgozatot.

A szerkesztőbizottság a dolgozatok benyújtásával kapcsolatban az alábbi követelményeket írja elő:

– A kéziratokat 3 példányban az évkönyv mindenkor szerkesztőjének, a Madártani Intézet igazgatójának kell eljuttatni (1121 Budapest, Költő u. 21.).

– A kéziratokat A/4 méretű, jó minőségű fehér írógéplapra – csak a papír egyik oldalára írva – gépeljük. Kézzel írott szöveget a szerkesztőség nem fogad el. A lapokat sorrend szerint számozzuk be.

– A gépeléskor ügyeljünk arra, hogy bal oldalon 4 cm-es margót hagyjunk 2-es sortávval, valamint a lapon a gépelés 26 sor és 62 leütés terjedelmű legyen. Az utólagos belejavításokat gondosan mellőzzük, mert ez értelemzavaró lehet. Csak javításmentes, tisztán, olvashatóan gépelt szövegeket fogadunk el.

– A szövegben mellőzzünk mindennemű tipizálást (aláhúzást, szedett vagy nagy betű stb.), mert ezt a szerkesztő a nyomdai szabványok szerint később egységesen végzi el a kötet teljes anyagán. Ha a szerző egyes szövegrészeket külön ki kíván emelni, úgy szándékát a megfelelő oldalra kapcsolt külön cédulán jelezze a szerkesztő részére.

– Matematikai vagy kémiai képleteket ne folytatólagosan a szövegben helyezzünk el, hanem a sorok folyamatosságát megszakítva, a lap közepén tüntessük fel. Olyan jeleknél, ahol a betű és a szám (például az O betű és a nulla) összetéveszthető, ott a betűjelet írott betűvel, kézzel vezessük fel.

– Sorszámozásnál az arab vagy a római számok után pontot kell tenni (tehát például 1. és nem I), betűzésnél viszont csak zárójel szükséges pont nélkül (tehát például a) nem pedig a.).

– A valódi rövidítések után pontot teszünk (például stb.), de pont nélkül írjuk a mértékek, égtájak, pénzek rövidítését (például cm, DK, Ft).

– Az időpontokat így írjuk: 1990. január 22-től február 15-ig.

– A számjegyeket egytől tízezerig egybeírjuk (például 3579), tízezren felül pedig hátulról számított, szokásos hármasszámcsoporthoz közözzük a tizedesjegyeket (például 2 345 678). Kivétel, ha a számokat táblázatban közöljük, mert ilyenkor a hármasszámolási szabály érvényes minden számadatra.

– A tanulmányokban előforduló fajok nevét az első említés során adjuk csak meg magyarul és latinul, utána már csak a magyar nevet ismételgessük.

– A főcímben említett faj a nomenclatura szabályok szerint pontosítva szerepeljen, pl. A fekete harkály *Dryocopus martius* (L.), 1758 fészkelésbiológiája.

– A fajok listászerű felsorolásakor a Peterson-könyvet vegyük alapul.

– A szövegezésnél az Akadémia által jóváhagyott helyesírási szabályok mérvadók.

– A dolgozat címe, és benne az esetleges alcímek után pontot nem teszünk. Az alcímeket külön sorban, az oldal közepére helyezzük el. További taglalásnál a másodrangú alcímek az új bekezdésnek megfelelő helyen, oldalt szerepelnek.

– Az új bekezdést 5 betűhely kihagyásával kezdjük.

– A korszerű publikációs igényekhez alkalmazkodva javasoljuk a szerzőknek, hogy tanulmányaikat címszavakra építsék fel. Így:

Kivonat: Négy-öt mondatban összefoglalva a felvetett probléma és a kapott eredmény.

Bevezetés: Problémafelvetés, esetleges előzmények, a szerző célkitűzése.

Anyag és módszer: A vizsgálati terület, anyag stb. bemutatása, és a kutatás módszereinek részletezése.

Eredmények: A kutatás eredményeinek részletezése, a vizsgálat értékelése, következtetések stb.

Összefoglalás: Az Aquila-tanulmányok két nyelven jelennek meg, egy részletes főszöveggel és a dolgozat végén egy rövidebb összefoglalóval. A téma természete és nemzetközi érdeklősége határozza meg, hogy a szerkesztőbizottság a főszöveget, vagy a rövid összefoglalót választja idegen nyelvre lefordítani. A szerzőnek csupán az a feladata, hogy dolgozatát végig azonos nyelven nyújtsa be, de ha idegen nyelvet választ, az összefoglalót magyarul is mellékelnie kell. Az összefoglalót mindig külön lapra gépelve kell benyújtania, a tanulmány és a szerző nevének feltüntetésével.

– A kéziratban idézett irodalmat egységesen a következők szerint hivatkozzuk. Egy szerző esetében zárójelben tüntessük fel a szerző nevét, majd vessző kitévése után az évszámot pont nélkül (*Beretzk*, 1938). Több szerző esetén a név és az évszám közé nem kerül vessző, hanem az évszámok után az egyes hivatkozásokat választjuk el vesszővel (*Beretzk* 1967, *Keve* 1942).

– Az irodalomjegyzékben minden olyan hivatkozást fel kell sorolni, amely a szövegben előfordul. Nem szabad viszont olyan irodalmakat jegyzékbe venni, amelyre a szövegben nem történt hivatkozás.

– Az irodalomjegyzéket a szerzők neve kezdőbetűjének alapján, abécérendben kell összeállítani. Azonos szerzőnél a megjelenés dátumát figyelembe véve kell eljárni,

időrendi sorrend kialakítása kívánatos. Egyéni és társszerzős cikkek esetében, ha a két szerző azonos, az egyéni publikáció élvez elsőbbséget a besorolásnál.

– Amennyiben a citátum egy sorban nem fér el, úgy a következő, és minden további sort a kezdésnél két betűhely kihagyásával gépeljük. Pl.:

Schmidt, E. (1969): Néhány adat a gyöngybagoly (*Tyto alba Scop.*) táplálkozásökológiájához. *Aquila*, 73–74., 109–119.

– Több szerző esetében a nevek közé kötőjel kerül.

– Könyvek idézésénél a sorrend: a szerző neve, a megjelenés évszáma, a mű címe, a kiadás helye, a kiadó megnevezése, kötet- és oldalszám. Kétnyelvű művek citálásánál mindig csak a teljes szövegűnek a címét említjük.

– Folyóiratoknak csak a kötetszámát adjuk meg, további részletezés (például: füzetszám) nem szükséges.

– Nem folyóiratszerű kiadvány (például: könyv, konferenciaanyag) esetében az oldalszám jelölésénél kívánatos a „pp.”.

– Nagy dolgozatok esetében a szerző neve az első oldalon, a tanulmány címe alá kerül. Amennyiben a szerző valamilyen tudományos intézmény, vagy tudományos témákkal foglalkozó egyesület tagja, akkor ajánlatos ezt a neve alatt, zárójel mellőzésével feltüntetni.

Ugyancsak szükséges nagy dolgozatoknál a laccím megadása is, hogy az esetleges érdeklődőket tájékoztassuk, hová forduljanak különnyomatért. A szerző (vagy szerzők) címét a főszöveg után, és az irodalomjegyzék előtt, a lap jobb szélére helyezzük el a nemzetközi levelezés formáságai szerint.

– Táblázat a szöveg közé ne kerüljön, azokat egyenként, külön lapra kell elkészíteni! Sorszámozásuk a lap bal felső sarkában történik, ilyen tipizálással: 1. táblázat. A fejlécek szövegének kezdőbetűit nagy-, a többit kisbetűvel írjuk. Nagyon lényeges, hogy a táblázatcím és a fejlécszöveg olyan tág sorközökkel készüljön, hogy alájuk később a fordító az idegen szöveget begépelhesse! Táblázatot csak egy változatban közlünk, de kétnyelvű felirattal.

– A táblázatok és az ábrák sorszámát a bal oldali margóra vezessük rá a szövegnek annál a részénél, ahová azokat elhelyezni kívánjuk.

– Terjedelmes táblázatok közlését az évkönyv nem vállalja.

– Kerüljük a terjengős kifejezésmódokat, tömör, világos, könnyen áttekinthető módszertani megoldásokat kell választani. Az évkönyv kiadási lehetőségei nem engedik meg terjedelmes adatfelsorolások részletezését.

– Az *Aquila* szerkesztősége legfeljebb 25 szabvány gépelt oldal terjedelmű tanulmányokat tud közlésre elfogadni. A dolgozat terjedelme a táblázatokkal, ábrákkal és fotókkal együtt sem haladhatja meg a 30 szabvány oldalt.

– A kéziratokat két szakmai lektor értékeli egymástól függetlenül. A lektori véleményeket a szerzők – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – megkapják. A dolgozaton lektori vélemények alapján a szerzőnek kell elvégezni a szükséges változtatásokat, amennyiben a lektorok azt elfogadásra javasolják. A kéziratok elfogadásáról a szerkesztőbizottság dönt.

– A nyomdai korrektúrát a szerző a szerkesztőtől postán kapja meg. A nyomdai kapacitások leterheltsége miatt a javításokat a mellékelt útmutató alapján 3 nap alatt kell elvégezni és a javított anyagot a szerkesztő címére kell visszaküldeni. A korrektúrán már nincs lehetőség lényegi változtatásokat tenni.

– A szerzők dolgozatukból 30 db különnyomatot kapnak, valamint megilleti őket az évkönyv 1 teljes példánya.

– A kézirattal kapcsolatban mindenféle felvilágosítással a szerkesztő szolgál, ezért kérjük, hogy az ilyen jellegű kérdésekkel csak hozzá forduljanak.

– Lapzárta: december 1.

A szerkesztő